

Adam Bułat

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

ORCID: 0000-0002-7012-4207

adam.bulat@ukw.edu.pl

Zakres kognicji Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim w sprawach dyscyplinarnych

Status Trybunału Arbitrażowego ds. Sportu przy Polskim Komitecie Olimpijskim

Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu (dalej jako TAS lub Trybunał) działający przy Polskim Komitecie Olimpijskim (dalej jako PKOl) jest stałym sądem polubownym, funkcjonującym na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego¹ (art. 45a ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie²; dalej jako UOS), oraz organem rozstrzygającym spory wynikające z zaskarżenia ostatecznych decyzji dyscyplinarnych polskich związków sportowych (art. 45a ust. 3 UOS). W piśmiennictwie podnosi się, że regulacja zawarta w art. 45a ust. 3 UOS stanowi przykład tzw. arbitrażu przymusowego, który z mocy ustawy ma walor jurysdykcji wyjątkowej, łączącej w sobie elementy właściwe dla reżimu dobrowolnego sądownictwa polubownego oraz sądownictwa państwowego³. Eligiusz Krześniak identyfikuje potrzebę wyodrębnienia wyspecjalizowanych sądów polubownych działających w obszarze sportu, wskazując, że „zwykle sądy ze sporami sportowymi po prostu nie dałyby sobie rady. Kariera sportowa trwa bowiem z reguły krótko, zaś wykluczenie sportowca z zawodów na określony czas lub kara dyskwalifikacji, jeżeli nie zostanie szybko uchylona, może w praktyce zniszczyć karierę sportowca”⁴.

¹ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1805 ze zm.

² T.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1599.

³ Zob. K. Wach, *Konstrukcja arbitrażu przymusowego*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2018, nr 6, s. 30 i wskazana tam literatura.

⁴ E. Krześniak, *Specyfika arbitrażu sportowego i przydatność stosowanych w nim reguł przy konstruowaniu regulaminów innych sądów polubownych*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2017, nr 7, s. 26.

Warto zauważyć, że arbitraż przymusowy (obligatoryjny), o którym mowa w art. 45a ust. 3 UOS, dotyczy jedynie „sporów wynikających z zaskarżenia ostatecznych decyzji dyscyplinarnych polskich związków sportowych”, a nie wszelkich decyzji podejmowanych przez polskie związki sportowe. Wymieniony przepis zaczął obowiązywać w dniu 22 września 2015 r. Został wprowadzony na mocy ustawy z dnia 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o sporcie oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych⁵. Mimo że orzeczenia wydawane w sprawach dyscyplinarnych przez TAS na mocy art. 45d ust. 2 UOS podlegają zaskarżeniu skargą kasacyjną, to do tej pory Sąd Najwyższy nie zdefiniował kryteriów, które pozwalałyby odróżnić „decyzje dyscyplinarne polskich związków sportowych” od innych rozstrzygnięć wydawanych przez te podmioty. W istocie więc zagadnienie stanowiące przedmiot niniejszego opracowania sprowadza się do zdefiniowania pojęcia sprawy dyscyplinarnej w ujęciu prawa sportowego, rozumianego w kategoriach szczególnej dyscypliny naukowej i dydaktycznej, a nie odrębnej gałęzi prawa⁶. Zaznaczyć przy tym należy, że zgodnie z art. 7 Konstytucji RP⁷ organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Oczywiście przy tym jest, że zawarta we wskazanym przepisie norma prawna znajduje pełne zastosowanie do TAS działającego w charakterze przymusowego (obligatoryjnego) sądu arbitrażowego, bowiem tryb odwoławczy wskazany w art. 45c UOS został narzucony podmiotom prawa prywatnego prowadzącym działalność sportową przez akt prawa powszechnie obowiązującego w randze ustawy. Jak podnosi się w piśmiennictwie, na gruncie przepisów Konstytucji RP pojęciu władzy publicznej należy nadać szerokie znaczenie, odnoszące się do władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej, a nadto obejmujące oprócz organów państwa także instytucje inne niż państwowe bądź samorządowe, o ile wykonują funkcje władzy publicznej⁸. Oznacza to, że TAS, decydując o swojej właściwości rzeczowej do rozpoznania danego sporu, musi każdorazowo dokonać wykładni pojęcia „decyzja dyscyplinarna polskiego związku sportowego”, bacząc przy tym, aby nie wykroczyć poza granice określone w art. 45a ust. 3 UOS.

⁵ Dz.U. z 2015 r., poz. 1321.

⁶ Zob. W. Górny, *Zakres prawa sportowego – analiza zjawiska*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2018, nr 9, s. 33.

⁷ Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.

⁸ P. Tuleja, *Komentarz do art. 7 Konstytucji RP*, [w:] M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP*, t. 1: *Komentarz do art. 1–86*, 2016, Legalis.

Odpowiedzialność dyscyplinarna a odpowiedzialność regulaminowa w wyroku TAS z 3 stycznia 2023 r.

Trybunał w wyroku z 3 stycznia 2023 r. wskazał, że orzeczenie w przedmiocie weryfikacji wyniku meczu, tj. walkowera, miało charakter „represji” w stosunku do podmiotu poddanego kompetencji polskiego związku sportowego, ponieważ organy związku, stwierdzając, że klub sportowy naruszył reguły wynikające z odpowiednich regulaminów sportowych i nałożyły na niego „sankcję”. Co jednak najbardziej istotne, w dalszej części wyводу zaznaczono, że „w rozumieniu Trybunału sprawy regulaminowe dotyczą przede wszystkim technicznych reguł gry, zasad obowiązujących podczas rozgrywania zawodów, szczegółowych zasad obowiązujących w zakresie reguł dopuszczania zawodników do zawodów. Sprawy regulaminowe to są sprawy tego typu, że konieczne i możliwe jest ich rozpoznanie w trakcie trwania zawodów czy turnieju. Weryfikacja wyników meczu (...) po 13 dniach po jego rozegraniu w ocenie Trybunału nie ma nic wspólnego z postępowaniem regulaminowym”. W ramach podsumowania stwierdzono, że „wszelkie sprawy, które dotyczą zastosowania przez związek sportowy jakichkolwiek represji wobec członków, stanowią sprawy dyscyplinarne. Istotne jest stwierdzenie naruszenia przez dany podmiot określonej normy i w konsekwencji zastosowanie określonej dolegliwości. Przyjęcie szerokiego rozumienia pojęcia »sprawy dyscyplinarnej« ma na celu objęcie ochroną i zapewnienie realizacji konstytucyjnego prawa do sądu szerokiego gronu podmiotów”⁹.

Problematyka pojęcia „decyzja dyscyplinarna polskiego związku sportowego” w polskim prawie sportowym

Słusznie wskazuje E. Krześniak, że „jasne rozgraniczenie kwestii odpowiedzialności dyscyplinarnej od odpowiedzialności regulaminowej nie zawsze jest proste, a z punktu widzenia środków ochrony przysługujących sportowcom jest ono kluczowe wobec brzmienia przepisów rozdziału 9a ustawy o sporcie”¹⁰. Rozstrzygając przedmiotową kwestię, należy mieć na względzie, że polskie związki sportowe są podmiotami prawa prywatnego, niezależnymi od władzy państwowej, które jednak, jak zauważa Sławomir Fundowicz, w wielu sytuacjach „działają we władczych formach, podejmując władcze rozstrzygnięcia, zbliżone do decyzji administracyjnych”¹¹. Z uwagi na swoisty autonomiczny

⁹ Wyrok TAS przy PKOl z 3 stycznia 2023 r., sygn. akt TA 30/S/2022, niepubl., materiał w zbiorach autora.

¹⁰ E. Krześniak, *Komentarz do art. 45b ustawy o sporcie*, [w:] idem, *Ustawa o sporcie. Komentarz*, 2020, Lex.

¹¹ S. Fundowicz, *Prawo sportowe*, Warszawa 2013, s. 79.

charakter jakakolwiek ingerencja w wewnętrzne sprawy polskiego związku sportowego powinna mieć charakter wyjątkowy. Okoliczność ta zasadniczo sprzeciwia się stosowaniu wykładni rozszerzającej przy dokonywaniu wykładni pojęcia „decyzji dyscyplinarnej polskiego związku sportowego”. Należy jednak zgodzić się z poglądem wyrażonym przez TAS w cytowanym wyroku z 3 stycznia 2023 r., że „zakres spraw dyscyplinarnych nie może być zawężany, a zwłaszcza nie można ograniczać kompetencji Trybunału do kontroli orzeczeń wydawanych wyłącznie na podstawie przepisów zawartych w regulaminach dyscyplinarnych polskich związków sportowych”. O charakterze sprawy dyscyplinarnej powinien przede wszystkim decydować charakter prawny sankcji, która wieńczy dane postępowanie.

Sęk jednak w tym, że definicja sprawy dyscyplinarnej zaprezentowana we wskazanym orzeczeniu przez TAS, utożsamiająca w zasadzie jakakolwiek dolegliwość nałożoną na podmiot podlegający władztwu polskiego związku sportowego z sankcją mającą charakter dyscyplinarny, praktycznie neguje w polskim prawie sportowym istnienie systemu odpowiedzialności regulaminowej, co stoi w rażącej sprzeczności nie tylko z utrwaloną praktyką stosowaną przez polskie związki sportowe, ale także jest niezgodne z przepisami ustawy o sporcie, która w art. 16 ust. 2 stanowi wyraźnie, że nadzorem ministra właściwego do spraw kultury fizycznej nie są objęte decyzje dyscyplinarne i regulaminowe władz polskich związków sportowych związane z przebiegiem współzawodnictwa sportowego. Oznacza to, że decyzje dotyczące przebiegu współzawodnictwa sportowego mogą mieć charakter albo dyscyplinarny, albo regulaminowy, a wolą ustawodawcy jest, aby tylko te pierwsze, na podstawie art. 45a ust. 3 UOS, podlegały zaskarżeniu do TAS.

Z art. 16 ust. 2 UOS w żadnym wypadku nie wynika, że odpowiedzialność regulaminowa podmiotu podlegającego władztwu polskiego związku sportowego ogranicza się jedynie do decyzji podejmowanych w trakcie trwania danego meczu, zawodów czy turnieju. Przepis ten wręcz sprzeciwia się takiemu pojmowaniu odpowiedzialności regulaminowej. Wynika z niego bowiem, że decyzje regulaminowe są podejmowane przez władze polskich związków sportowych, które – co jest oczywiste – nie podejmują jakichkolwiek rozstrzygnięć zapadających bezpośrednio w czasie przeprowadzanych zawodów sportowych. Decyzje takie, ściśle związane ze współzawodnictwem sportowym, są podejmowane przez sędziów (ewentualnie jury zawodów), których w żaden sposób nie można utożsamiać z „władzami polskich związków sportowych”. Twierdzenia TAS w tym zakresie są zatem sprzeczne z przepisami prawa.

Ponadto nie powinno się zapominać o tym, że w poprzednim stanie prawnym, tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 25 października 2010 r. o sporcie, analizowana w niniejszym opracowaniu kwestia była uregulowana przez art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o sporcie kwalifikowa-

nym¹². Zgodnie z tym przepisem do TAS mogły być zaskarżone decyzje dyscyplinarne lub regulaminowe właściwych organów polskich związków sportowych, których przedmiotem były kwestie wskazane w punktach 1–6 przytoczonej jednostki redakcyjnej (wykluczenie lub skreślenie zawodnika, sędziego lub działacza sportowego ze związku, klubu lub innej organizacji sportowej; wykluczenie lub skreślenie klubu lub innej organizacji ze związku sportowego; dyskwalifikacja dożywotnia lub czasowa osób, o których mowa w pkt 1; pozbawienie zawodnika lub zespołu sportowego tytułu mistrza kraju albo zdobywcy Pucharu Polski; przeniesienie zespołu sportowego do niższej klasy rozgrywek; zakaz reprezentowania sportu polskiego w zawodach międzynarodowych lub międzynarodowych rozgrywkach pucharowych). Na mocy wskazanej wcześniej nowelizacji z dnia 23 lipca 2015 r. tylko częściowo odtworzono poprzednio obowiązującą regulację, zawężając „przymusową” kognicję TAS do rozpoznawania skarg na ostateczne decyzje dyscyplinarnych polskich związków sportowych. Sygnalizowane zmiany legislacyjne, oceniane przez pryzmat założenia o racjonalności prawodawcy, są kolejnym argumentem świadczącym o tym, że ustawodawca świadomie rozróżnia reżim odpowiedzialności dyscyplinarnej od reżimu odpowiedzialności regulaminowej.

Model przyjęty przez ustawodawcę, polegający na ograniczeniu kognicji TAS do spraw dyscyplinarnych, przy pominięciu spraw regulaminowych, spotkał się z krytyką w piśmiennictwie¹³. Negatywne oceny w tym względzie nie mogą jednak *de lege lata* skutkować „rozciągnięciem” pojęcia sprawy dyscyplinarnej na każde postępowanie, którego wynik może negatywnie wpływać na interes podmiotu prawa sportowego, a stanowią jedynie adresowane do ustawodawcy postulaty *de lege ferenda*.

Charakter rozstrzygnięcia jako kryterium rozgraniczające decyzje dyscyplinarne od regulaminowych

W przeszłości zarówno w piśmiennictwie, jak i w orzecznictwie sądów oraz trybunałów podejmowano się oceny podobnych rodzajowo zagadnień. Przykładowo wskazać można na rozwiązanie problemu dotyczącego przebiegu „linii demarkacyjnej” oddzielającej sankcję administracyjną od sankcji karnej¹⁴. Zaznaczyć przy tym należy, że żaden z odnotowanych w tej kwestii poglądów

¹² Dz.U. z 2005 r., Nr 155, poz. 1298 ze zm.

¹³ Zob. m.in. E. Krześniak, *Rodzaje postępowań przed Trybunałem – aktualny stan prawny i kwestie sporne (sprawy regulaminowe a dyscyplinarne)*, [w:] idem, *Kluby i organizacje sportowe w prawie polskim. Na tle rozwiązań zagranicznych*, Warszawa 2016 i wskazana tam literatura.

¹⁴ Zob. m.in. A. Bułat, „Klubowy zakaz stadionowy” – sankcja administracyjna czy środek penalny?, „Prokuratura i Prawo” 2014, nr 9, s. 155–165.

nie zmierzał do tego, aby każdą dolegliwość, która spotka jednostkę, utożsamiać z kwestią odpowiedzialności karnej. Takie uproszczenie nadawałoby bowiem prawu karnemu swoisty „monopol” na stosowanie sankcji, co byłoby nie do pogodzenia z podstawowymi funkcjami pełnionymi przez pozostałe dziedziny prawa. Tymczasem nawet w publikacjach z zakresu teorii prawa, poruszających problematykę sankcji w ujęciu modelowym, podnosi się, że mnogość oraz wielorodzajowość sankcji prawnych, występujących w różnych dyscyplinach prawa oraz ustanawianych przez odmienne rodzajowo podmioty (publiczne bądź prywatne), utrudnia ich klasyfikację i typologię¹⁵. Przykładowo można wskazać, że różnego rodzaju sankcje, z którymi wiążą się rozmaite dolegliwości, są obecne m.in. w prawie administracyjnym (ogólnym oraz podatkowym), a nawet w prawie cywilnym¹⁶. W odniesieniu do płaszczyzny administracyjnej warto odwołać się do poglądu wyrażonego przez Mirosława Wincenciaka, który podnosi, że sankcje administracyjne to „nakładane w drodze aktu stosowania prawa przez organ administracji publicznej, wynikające ze stosunku administracyjnoprawnego ujemne (niekorzystne) skutki dla podmiotów prawa, które nie stosują się do obowiązków wynikających z norm prawnych lub aktów stosowania prawa”¹⁷.

Sygnalizowany problem był również poruszany w judykatach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej jako ETPCz). Przełomowe w tej kwestii było orzeczenie ETPCz z 8 czerwca 1976 r. w sprawie *Engel i in. v. Holandia*¹⁸, ustanawiające trzy kryteria (nazywane w kolejnych orzeczeniach kryteriami Engela), dzięki którym definiuje się „oskarżenie w sprawie karnej” w autonomicznym rozumieniu art. 6 Europejskiej konwencji praw człowieka (dalej jako EKPCz)¹⁹. Wskazano w nim, że w procesie badania przedmiotowej kwestii, po pierwsze, należy sprawdzić, czy przepisy odnoszące się do danego zdarzenia stanowiącego przedmiot postępowania w myśl krajowego systemu prawnego wchodzi w skład prawa karnego, prawa dyscyplinarnego czy prawa administracyjnego. Zdaniem ETPCz jest to jednak dopiero początek badania. Zakwalifikowanie przez krajowego ustawodawcę danej kategorii ma jedynie formalny oraz relatywny charakter. Po drugie, należy wziąć pod uwagę „istotę konkretnej sprawy”. Kryterium to jest znacznie ważniejsze niż pierwsze z wymienionych. Cechą „oskarżenia w sprawie karnej” jest to, że postępowanie o dany czyn ma charakter powszechny, tzn. odnosi się do wszystkich

¹⁵ J. Niesiołowski, *Sankcje prawne*, [w:] J. Zajadło (red.), *Leksykon współczesnej teorii i filozofii prawa. 100 podstawowych pojęć*, Warszawa 2017, s. 290–291.

¹⁶ Zob. m.in. E. Łętowska, *Sankcje w prawie cywilnym – zarys problemu*, „Monitor Prawniczy” 2013, nr 19, s. 1016–1023.

¹⁷ M. Wincenciak, *Sankcje w prawie administracyjnym i procedura ich wymierzania*, Warszawa 2008, s. 73.

¹⁸ Orzeczenie ETPCz z 8 czerwca 1976 r. w sprawie *Engel i in. v. Holandia*, nr aplikacji 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72, <https://hudoc.echr.coe.int>.

¹⁹ Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284.

osób. Ostatnią kategorią jest natura oraz dolegliwość grożącej za dany czyn sankcji²⁰.

Podobną metodę należy zastosować w przypadku zaistnienia wątpliwości, czy określona decyzja polskiego związku sportowego ma charakter dyscyplinarny albo regulaminowy. Hubert Radke wskazuje, że odpowiedzialność dyscyplinarną definiują przede wszystkim dwie okoliczności. Chodzi, po pierwsze, o fakt, że odpowiedzialność ta zawsze ma charakter subiektywny, a więc opiera się na zasadzie winy²¹. Zastrzec przy tym trzeba, że winę w tym przypadku należy, podobnie jak w prawie karnym materialnym, odnosić do „zarzucalności”, czyli negatywnej oceny zachowania sprawcy, wyrażającej się „w postawieniu mu zarzutu, że zachował się nie tak jak należało, mimo, że mógł zachować się inaczej”²². Drugą cechą odpowiedzialności dyscyplinarnej jest to, że orzekana w jego ramach kara musi mieć charakter dyscyplinarny, a nie regulaminowy²³. Charakter dyscyplinarny będą miały kary wskazane wprost w art. 45b ust. 5 UOS (upomnienie, nagana, zawieszenie, dyskwalifikacja czasowa lub dożywotnia, kara pieniężna, przeniesienie zespołu do niższej klasy rozgrywkowej, skreślenie ze związku, wykluczenie ze związku) oraz sankcje do nich rodzajowo podobne. Sankcjom dyscyplinarnym nadaje się wydźwięk prewencyjno-represyjny, gdyż stanowią swoistą karę za naruszenie przez obwinionego reguł zawartych w regulaminie dyscyplinarnym²⁴, który musi wypełniać minimalne standardy gwarancyjne zawarte art. 45b ust. 2–3 UOS.

Odpowiedzialność regulaminowa w sporcie także nie posiada definicji w przepisach UOS ani w innym akcie prawa powszechnie obowiązującego. Zastanawiając się jednak nad jej charakterem, warto przypomnieć wskazany wcześniej art. 16 ust. 2 UOS, który stanowi, że nadzorem ministra właściwego do spraw kultury fizycznej nie są objęte decyzje dyscyplinarne i regulaminowe władz polskich związków sportowych związane z przebiegiem współzawodnictwa sportowego. Zatem decyzja regulaminowa może dotyczyć przebiegu współzawodnictwa sportowego. Sankcje regulaminowe mają charakter obiektywny, co oznacza, że podstawą pociągnięcia danego podmiotu do tego rodzaju odpowiedzialności jest sam fakt naruszenia danej reguły organizacyjnej, nie istnieje zaś potrzeba badania winy sprawcy²⁵.

Odpowiedzialność dyscyplinarna wykazuje zatem pewne modelowe podobieństwa z odpowiedzialnością karną, zaś odpowiedzialność regulaminowa –

²⁰ Orzeczenie ETPCz z 8 czerwca..., § 82.

²¹ H. Radke, [w:] M. Leciak (red.), *Prawo sportowe*, Warszawa 2018, s. 311–312.

²² J. Giezek, [w:] M. Bojarski (red.), *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, Warszawa 2017, s. 166.

²³ H. Radke, [w:] M. Leciak (red.), op. cit., s. 311–312.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Ibidem, s. 312.

z odpowiedzialnością administracyjną²⁶. Zasygnalizowana prawidłowość koresponduje ze spostrzeżeniem poczynionym przez Michała Leciaka, który – badając treść regulaminów dyscyplinarnych różnych polskich związków sportowych – zauważył, że zawierają one rozwiązania, które zazwyczaj są wzorowane na przepisach prawa karnego materialnego oraz procesowego²⁷.

Decyzje regulaminowe polskich związków sportowych a konstytucyjne prawo do sądu

Mimo że model cechujący się brakiem zaskarżalności ostatecznych decyzji regulaminowych polskich związków sportowych do TAS był krytykowany w doktrynie (pod kątem trafności zastosowanych rozwiązań legislacyjnych²⁸), to jednak nie uchybia on minimalnym gwarancjom konstytucyjnym wynikającym z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Jeżeli bowiem jakkolwiek zawodnik bądź klub sportowy uważa, że działanie polskiego związku sportowego, polegające na wydaniu danej decyzji regulaminowej, jest niezgodne z prawem (powszechnie obowiązującym bądź związkowym), może dochodzić swoich racji przed sądem powszechnym. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że członkowi stowarzyszenia przysługuje sądowa ochrona jego praw dotyczących stosunku prawnego członkostwa, zaś powództwo mające podstawę prawną w art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego jest prawnie dopuszczalne wtedy, gdy uchwała organu stowarzyszenia ingeruje w prawa podmiotowe członka²⁹. Pogląd ten z całą pewnością znajduje zastosowanie do uchwał podjętych przez organy polskiego związku sportowego, ponieważ na podstawie art. 7 ust. 3 UOS w sprawach nieuregulowanych w ustawie do polskiego związku sportowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach. Przy rozważaniach dotyczących dopuszczalności drogi sądowej w relacjach zachodzących między podmiotem prawa sportowego i polskim związkiem sportowym trzeba wziąć pod uwagę zasadę tzw. monopolu polskiego związku sportowego, przejawiającą się przede wszystkim w tym, że polski związek sportowy ma wyłączne prawo do ustanawiania i realizacji reguł sportowych, organizacyjnych i dyscyplinarnych we współzawodnictwie organizowanym przez związek, z wyjątkiem reguł dyscyplinarnych dotyczących dopingu w sporcie (art. 13 ust. 1 pkt 2 UOS). Oznacza

²⁶ Ibidem.

²⁷ M. Leciak, *Charakter prawny odpowiedzialności dyscyplinarnej – uwagi w świetle nowelizacji ustawy o sporcie*, [w:] M. Leciak (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna w sporcie – aktualne problemy prawne*, Toruń 2016, s. 14.

²⁸ Zob. m.in. E. Krześniak, *Rodzaje postępowań...*

²⁹ Zob. m.in. uchwała SN z 6 stycznia 2005 r., sygn. akt III CZP 75/04, Legalis nr 66563; postanowienie SN z 17 marca 2016 r., sygn. akt II CSK 182/15, Legalis nr 1460310; postanowienie SN z 21 września 2018 r., sygn. akt V CSK 561/17, Legalis nr 1857909.

to, że każda osoba uczestnicząca we współzawodnictwie sportowym podlega regulacjom uchwalonym przez polski związek sportowy i jest związana decyzjami wydawanymi przez organy tegoż związku.

Nie sposób przy tym zgodzić się z twierdzeniem, że pozostawienie decyzji regulaminowych polskich związków sportowych poza kognicją TAS narusza konstytucyjne prawo do sądu z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Jak trafnie zauważa Bogusław Banaszak, „sprawiedliwe rozpatrzenie sprawy oznacza zastosowanie sprawiedliwej procedury – tzn. takiej, która powinna zapewniać stronom uprawnienia procesowe stosowne do przedmiotu prowadzonego postępowania. Wymóg sprawiedliwego postępowania zakłada bowiem dostosowanie jego zasad do specyfiki rozpoznawanych spraw”³⁰. Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego³¹ z całą pewnością stanowią procedurę pozwalającą na prawidłowe rozstrzygnięcie w przedmiocie zgodności z prawem decyzji regulaminowych wydawanych przez władze polskich związków sportowych. W kontekście potrzeby szybkiego eliminowania z obrotu prawnego nieprawidłowych decyzji mogących mieć negatywny wpływ na karierę sportowca (klubu sportowego) istotne jest to, że zgodnie z wymogami określonymi w art. 730¹ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego jeżeli skarżący uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny, to uzyska zabezpieczenie, które w tego typu sprawach najczęściej przybierze formę wstrzymania wykonalności zaskarżonej (decyzji) uchwały. Zgodnie z art. 737 tego kodeksu sąd cywilny zobligowany jest do bezzwłocznego rozpoznania wniosku o udzielenie zabezpieczenia nie później niż w terminie tygodnia od wpływu wymienionego wniosku do sądu. Regulacja ta pełni zatem tożsamą funkcję z instytucją wstrzymania wykonania decyzji dyscyplinarnej z art. 69 statutu TAS przy PKOI³².

Podsumowanie

W ramach podsumowania należy stwierdzić, że rozróżnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej i regulaminowej w sporcie ma wymiar nie tylko normatywny, czyli wynikający z przytoczonych przepisów UOS, ale także jest zauważany w piśmiennictwie³³ i w praktyce legislacyjnej polskich związków sportowych.

W art. 45a ust. 3 UOS ustawodawca zastrzegł dla TAS kognicję w zakresie rozstrzygnięcia sporów wynikających z zaskarżenia ostatecznych decyzji dyscyplinarnych polskich związków sportowych, co jednocześnie oznacza, że

³⁰ B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 290–291 i wskazane tam orzecznictwo.

³¹ T.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1805 ze zm.

³² Uchwała Zarządu PKOI z dnia 20 czerwca 2017 r.

³³ Zob. H. Radke, [w:] M. Leciak (red.), *Prawo sportowe...*, s. 311–313.

poza zakresem zastosowania wymienionego przepisu znajdują się spory wynikające z decyzji regulaminowych. Podobnie w art. 16 ust. 2 UOS ustawodawca zdecydował się na wyłączenie spod nadzoru ministra właściwego ds. kultury fizycznej decyzji regulaminowych wydanych przez władze polskich związków sportowych, które związane są z przebiegiem współzawodnictwa sportowego. Autonomiczny charakter polskiego związku sportowego, w powiązaniu z nakazem ścisłej interpretacji przepisów kompetencyjnych, który znajduje zastosowanie nie tylko do organów administracji państwowej, ale także i do sądów³⁴, sprzeciwia się zbyt szerokiemu wykładaniu pojęcia „decyzji dyscyplinarnej polskiego związku sportowego”. Należy zatem uznać, że sam ustawodawca poprzez wskazanie przykładowych kar dyscyplinarnych w art. 45b ust. 5 UOS sugeruje, jakiego rodzaju rozstrzygnięcia mają charakter dyscyplinarny. Oczywiście zawarty w tym przepisie katalog kar nie ma charakteru enumeratywnego, jednakże to właśnie przez pryzmat charakteru oraz dolegliwości tych regulacji należy dokonywać oceny, czy decyzja wydana przez władze danego polskiego związku sportowego ma charakter dyscyplinarny, czy regulaminowy. Przykładowo wskazać można, że weryfikacja wyniku meczu ligowego dokonywana przez odpowiedni organ związkowy czy też decyzja danego organu związkowego (ligowego) odmawiająca przyznania licencji na grę w danych rozgrywkach ligowych nie mają charakteru sankcji dyscyplinarnej, ponieważ rozstrzygnięcia takie nie wykazują podobieństwa do żadnej z kar wskazanych w art. 45b ust. 5 UOS.

Wykaz literatury

- Banaszak B., *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Bułat A., „Klubowy zakaz stadionowy” – sankcja administracyjna czy środek penalny?, „Prokuratura i Prawo” 2014, nr 9.
- Fundowicz S., *Prawo sportowe*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Giezek J., [w:] M. Bojarski (red.), *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
- Górny W., *Zakres prawa sportowego – analiza zjawiska*, „Przegląd Prawa Publicznego” 2018, nr 9.
- Krześniak E., *Komentarz do art. 45b ustawy o sporcie*, [w:] idem, *Ustawa o sporcie. Komentarz*, 2020, Lex.
- Krześniak E., *Rodzaje postępowań przed Trybunałem – aktualny stan prawny i kwestie sporne (sprawy regulaminowe a dyscyplinarne)*, [w:] idem, *Kluby i organizacje sportowe w prawie polskim. Na tle rozwiązań zagranicznych*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.

³⁴ Zob. L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010, s. 201–202 i wskazane tam orzecznictwo TK.

- Krześniak E., *Specyfika arbitrażu sportowego i przydatność stosowanych w nim regul przy konstruowaniu regulaminów innych sądów polubownych*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2017, nr 7.
- Leciak M., *Charakter prawny odpowiedzialności dyscyplinarnej – uwagi w świetle nowelizacji ustawy o sporcie*, [w:] M. Leciak (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna w sporcie – aktualne problemy prawne*, TNOiK, Toruń 2016.
- Łętowska E., *Sankcje w prawie cywilnym – zarys problemu*, „Monitor Prawniczy” 2013, nr 19.
- Morawski L., *Zasady wykładni prawa*, TNOiK, Toruń 2010.
- Niesiołowski J., *Sankcje prawne*, [w:] J. Zajadło (red.), *Leksykon współczesnej teorii i filozofii prawa. 100 podstawowych pojęć*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- Radke H., [w:] M. Leciak (red.), *Prawo sportowe*, C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Tuleja P., *Komentarz do art. 7 Konstytucji RP*, [w:] M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP*, t. 1: *Komentarz do art. 1–86*, 2016, Legalis.
- Wach K., *Konstrukcja arbitrażu przymusowego*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2018, nr 6.
- Wincenciak M., *Sankcje w prawie administracyjnym i procedura ich wymierzania*, Wolters Kluwer, Warszawa 2008.

Summary

Scope of the jurisdiction of the Polish Arbitration Court concerning disciplinary disputes in sport

Keywords: sports law, disciplinary liability, criminal law, Polish Court of Arbitration for Sport.

Polish sports associations make decisions of a diverse legal nature (e.g., disciplinary, statutory, organizational). However, a special appeal procedure, described in the provisions of the Act on Sport, applies only to disciplinary decisions. The aim of this article is a scientific reflection on the issue of cognition of the Polish Court of Arbitration for Sport, which is an appeal instance in disciplinary cases proceeded by Polish sports associations. To adopt a proper solution, there is a need to identify the differences between disciplinary decisions and other decisions made by the Polish sports associations.

